

Өлмейтұғын артынан із қалдырған

Орындаған: Абдужаббарова
И.

Тобы: 117-14

Қабылдаған: Нұрпейісов Н.

Міржақып Дулатұлы

Лақап аты:
Мир Якуб

Туған күні: 25
қараша 1885

Туған жері:
Қостанай обл.,
Жангелдин ауд.

Қайтыс болған
күні: қазан 1935
(49 жас)

Азаматтығы:
Түркістан
автономиясы

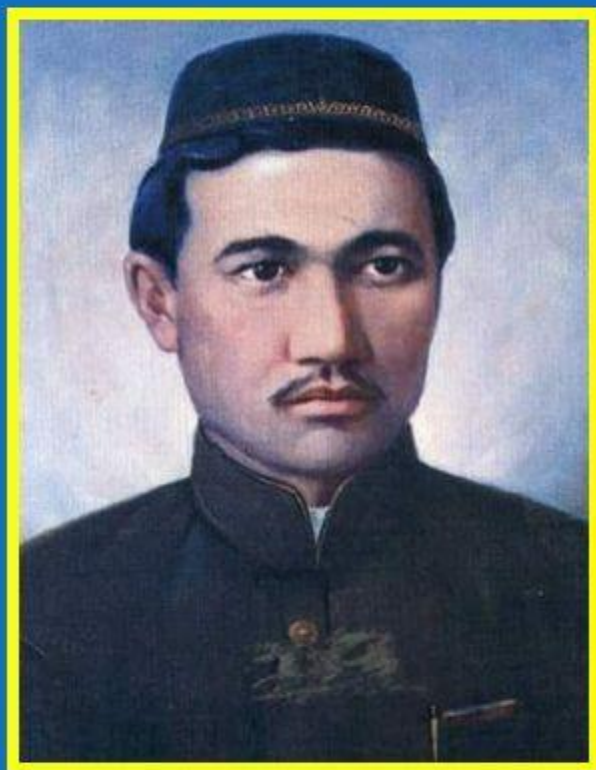
Мансабы: ақын,
жазушы,
саясаткер

Бағыты: саяси

Жанры:
реализм

Міржақып Дулатов

(1885-1935)

«Оян, казак»

*Көзінді аш, оян қазақ, көтер басты,
Өткізбей қараңғыда бекер жасты.
Жер кетті, дін нашарлап, хал арам боп,
Қарағым, енді жату жарамас-ты.*

М.Дулатов

МІРЖАҚЫП ДУЛАТҰЛЫ

Қазақ

Серке

Айқап

Діни көзқарастары орын алған
өлеңдер:

Мәсжід
медресе
хақында

Қазақ халқына
діни бір уағыз

Жесір
дағуалары
хақында

Я, Алла

Оян, Қазақ!

"Насихат
ғумумия"

Ислам діні адамзатты оқуға, имандылыққа, тәртіпке шақырып, әлемдік мәдениетті, бекіген құндылықтарды меңгеруге шақырушы күш. Сол кездегі ағартушылар ислам дінін қазақты алға сүйрер күш ретінде есептейді.

М.Дулатұлының ойынша, ислам діні белгілі бір тәртіппен уағыздалса, сонда ғана қазаққа мол пайда боларын кәміл түсінеді.

Әуелі үйренетін бір ғылымың,
Өзіңнің мұсылманша дін
ғылымың.
Шарттарын исламның кәміл
білсең,
Ахиреттік азық берер шын
ғылымың.

1907 ж. “Серке” газеті, “Біздің мақсатымыз” мақаласы:

"... Енді шенеуніктер біздің дінімізге, атадан мұра болып келе жатқан әдет-ғұрпымызға, біздің молдаларға ғана тиісті неке мәселесіне да араласа бастады, діни кітаптарды тұтқынға алды", - деп дінге қатысты қыспақтың кейбір қисынсыз негіздерін таратып баяндаған.

"Мәсжід (мешіт) - медресе хақында"

"Дегенмен "мен мұсылман", іс
бітпейді,
Бұл күнде жұрттың көбі дін
күтпейді.

Қазақша киім киіп, сөйлегенмен,
Мойныңнан фарыз, уәжіп бір
түспейді

"Қазақтың көп жерінде мешіті жоқ,
Жоғына себеп болған миссионер
поп.

Екінші, халықтың өзі ықылассыз,
Не ғылып исламға ашылсын ход"?

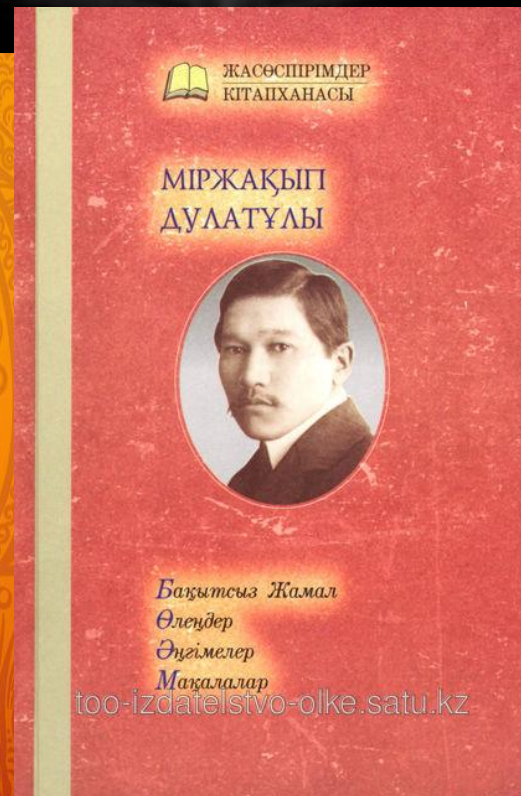
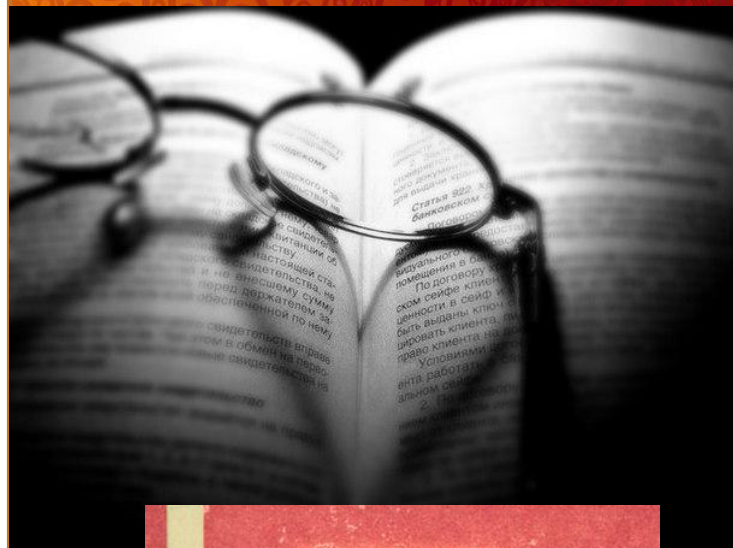
"Оңбассың бойда жүрсе бұл
мінезің,

"Насихат ғұмумия" деп аталатын он жеті бөлімнен тұратын ұзақ өлеңі. Оның дінге қатысты шумақтары да баршылық.

**"Тарылып дін, дүниеміз бара жатыр,
Япырмау, білген бар ма - мұны ғажап?"**

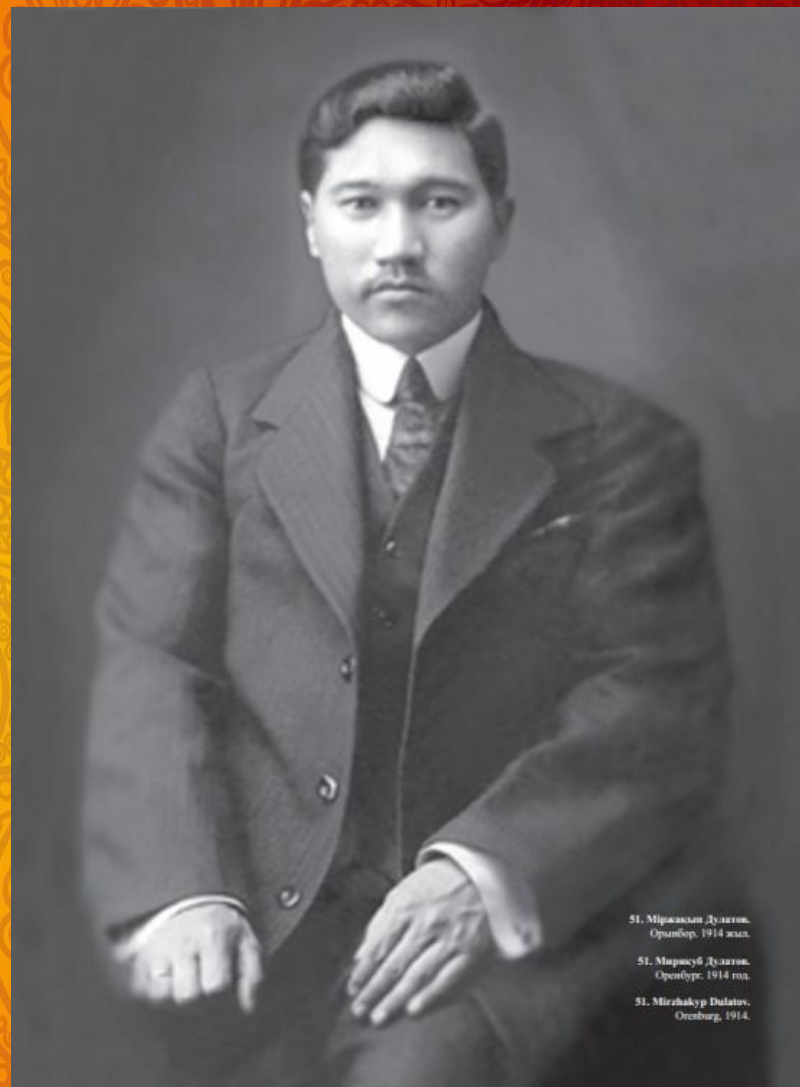
**Ойламас ертеңгісін не болар деп,
Салынып жалқаулыққа біздің қазақ",**

- деп ақын, имандылықтың өрісін кеңейте алмай, ақынның кесіріне шылап қалмаудың сезімін сақтандырады. **«Ядалла» өлеңінде жаратқан нағыз халқына әділдік тудым, өнер, білім сұрайды.**

Я, алла! Ғаламыңды
жаратқаның,
Жүзіне махлұқтарды
таратқаның,
Өндіріп бір адамнан мұнша
халық,
Әлсізді күштілерге
қаратқаның.

Сонда да панаң күшті,
күдіретім,
Жылатпау нашарларды өз
міндетің.
Қашқан да, қуғандағы барар
саған,
Жоқты бар, бар нәрсені жоқ
ететін.

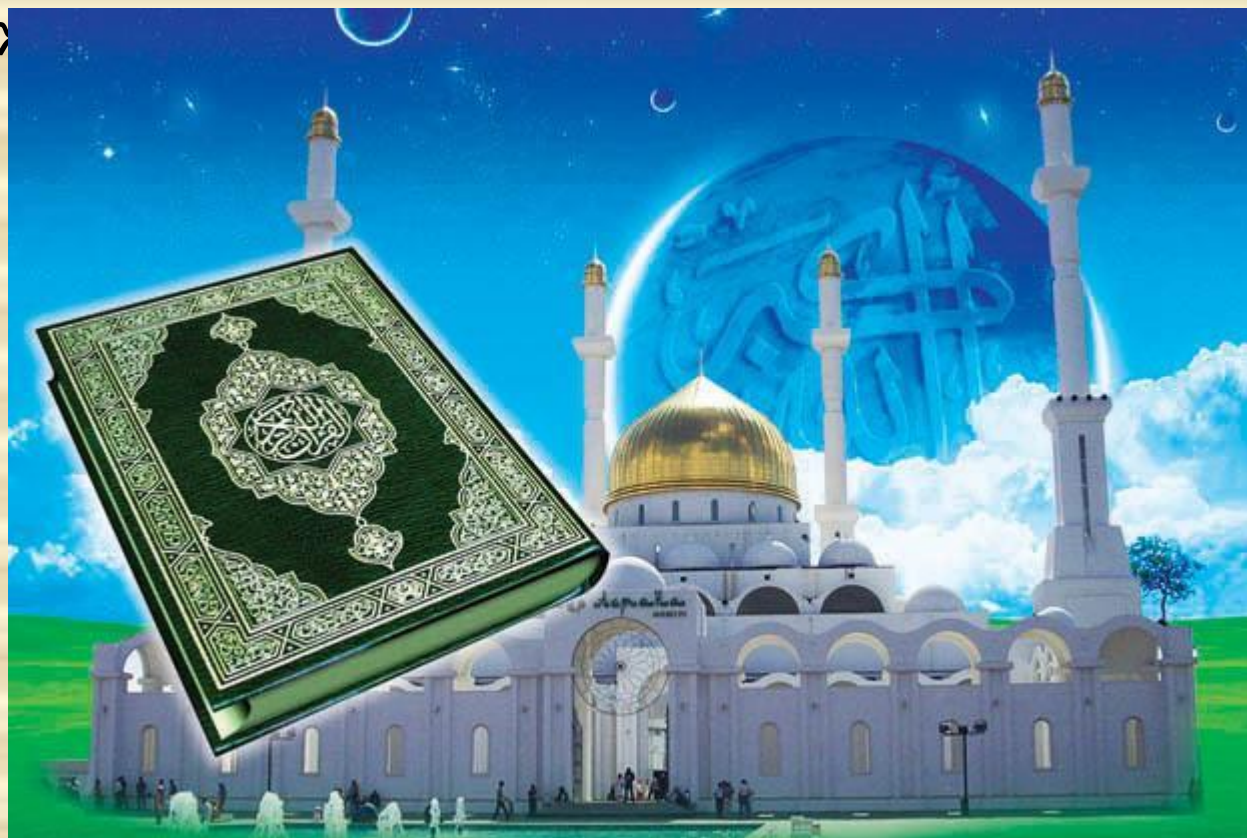

51. Мирзакуп Дулатов.
Оренбург, 1914 жыл.

51. Мирзакуп Дулатов.
Оренбург, 1914 жыл.

51. Mirzakup Dulatov.
Orenburg, 1914.

Ағартушы ретінде Міржақып өз ұлтының болашағын алыстан болжап, халқымыздың ғұмыр бойы келе жатқан мәдениетінен ажырап қалғысы келмейді. Дін- Ұлттық мәдениет пен ұлттық тәрбиеге тікелей қатысты екенін тереңнен сезе отырып, өскелең ұрпақты өз өлең

ОЯН, ҚАЗАҚ!

(Алаш қозғалысының бас ұраны)

КӨЗІҢДІ АШ,
ОЯН, ҚАЗАҚ,
КӨТЕР БАСТЫ,
ӨТКІЗБЕЙ ҚАРАҢҒЫДА
БЕКЕР ЖАСТЫ.

ЖЕР КЕТТІ,
ДІН НАШАРЛАП,
ХАЛ ҢАРАБ БОП,

ҚАЗАҒЫМ,
ЕНДІ ЖАТУ ЖАРАМАС-ТЫ!

Оян, қазақ!

Өз дініңді ұмытпа,

Дініңді сен
ардақтағын, құнтта!

Көз алдыңда тура
жолың тұрғанда,

Қателесіп жаман
жолмен былықпа!